

על עני שאיבד פיקדון ועל רכב שהרג אדם

התכתבות בין הגרז"נ זצ"ל לבין יבל"א הרב יעקב קאפל רייניץ שליט"א*

א. עני שאיבד פיקדון

יום רביעי לסדר וישלח יעקב [ט"ו כסלו] תש"ע
לידידי מנוער המכונה הגרז"נ שליט"א
השלומות והברכות לאורך ימים טובים.

באתי להציע לפני כת"ר שליט"א את האסתפקא דלהלן, בציפייה לתשובתו
ובתודה מראש.

אדם עני היה שלוחו של אדם עשיר להולכת מעות. השליח בפשיעתו איבד את
המעות, ונתחייב לשלם לשולחו. פלוני גם הוא אדם עני מצא את האבידה וזכה
בה. האם עליו להחזירה לבעל האבידה לפנים משורת הדין כדי להציל את העני
מהפסדו שהרי ע"י זה שיקבל בחזרה את מעותיו יפטר העני מלשלם לו, או דלמא
מכיון שכלפי בעל האבידה בהיותו עשיר אין על המוצא לנהוג לפנים משורת
הדין (חו"מ סי' רנט סע' ה ברמ"א) אין עליו להציל את השליח מהפסדו, ומה
עוד שבפשיעתו איבד את המעות. ואולי עליו להשיב לשליח את האבידה לפנים
משורת הדין בהיותו עני, אע"פ שאינו בעל האבידה כי אם שליח, והוא יחזירה
לבעל האבידה ויפטר.

ביקרא דאורייתא

ברוב יקר, יקר"ר

ב"ה, כ"א כסלו תש"ע

כבוד ידידי הרה"ג ר' קאפל רייניץ שליט"א.

יקרת מכתבו קיבלתי, ובו שאלת חכם מעניינת, בנפקד עני שאיבד הפקדון
שהפקידו אצלו אדם עשיר, ומצא את הפקדון אדם עני, אם חייב להשיב אבידת
הפקדון לאחר יאוש לבעל הפקדון העשיר לפנים משורת הדין, כיון שהתועלת תהיה
לנפקד העני שלא יצטרך לשלם.

* רגל מלאת שנה לפטירת מורנו הגאון רז"נ גולדברג זצ"ל בל' מנ"א תש"פ. תנצב"ה.

הנה לכאורה יש לומר שזה תלוי במחלוקת שנחלקו רע"א עם ידידו ר' ישראל בהשמטות חידושי רע"א ב"מ לדף ח ע"ב, גמרא אבידת אחיך, במצא אבידה של גוי שהגוי הפקיד אצל ישראל וקיבל עליו אחריות, שדעת רע"א שיש חיוב השבה, כיון שאם לא יחזיר הישראל הנפקד יתחייב לשלם, ונמצא שהציל נכסי ישראל, ודעת ר' ישראל שפטור מלהשיב, שלא נקרא אבידת אחיך. ורע"א מסיק בצ"ע, אף שמסברה פשוטה היה חייב. ומעתה גם בנידון דידן דינו כך. אכן יש מקום לומר שבנידון דידן אולי גם ר' ישראל יחייב להשיב.

אכן בעיקר הדין יש כאן ספק נוסף, דכל שומר שנאבד ממנו, והשומר נתייאס אבל בעל החפץ שהוא המפקיד לא ידע כלל שנאבד, האם מועיל יאושו של השומר להתירו, או כיון שבעל החפץ לא ידע הרי זה יאוש שלא מדעת ולא הוה יאוש. ומפורסם בשם רבי יצחק אלחנן שפסק באשה סוחרת שאיבדה הממון שהביאה לקנות סחורה והתייאשה, ומצא אותו ישראל עני ולא רצה להחזיר אלא רק אם חייב על פי דין, ופסק רי"א שכיון שבעלה לא ידע שנאבד אצל אשתו שבאה לעיר לקנות סחורה הרי זה יאוש שלא מדעת ולא הוה יאוש, ועי' בס' לח בלוה ששיעבד מטלטלים.

ב. קניית רכב שהרג אדם

עש"ק לסדר למען תהיה תורת ה' בפ"ך [ז' שבט] תשס"ד
לידידנו נכבדנו הגר"ז"נ גולדברג שליט"א.
נפשי בשאלתי.

האם יש להימנע (או לפחות מן הראוי להימנע) מלקנות מכונית שהייתה מעורבת בתאונה קטלנית רח"ל (דרסה אדם)?
בתודה מראש על תשובתו הרמה ביום קוראנו.
ביקרא דאורייתא, יק"ר

ב"ה י"ב שבט תשס"ד
כבוד ידידי הרה"ג ר' יעקב ק' רייניץ שליט"א.
יקרת מכתבו קיבלתי, ובו שאלה אם יש קפיда שלא לקנות אוטו שעל ידו נהרג אדם.

אמנם איני רואה מקור לאיסור זה.
הן אמת שיש הלכה בעניין דומה, ואעתיק לשון הרמב"ם בפט"ו מסנהדרין ה"ו,

מצות עשה לקבור כל הרוגי בית דין וכו', ובהל' ט אין תולין על אילן המחובר לקרקע וכו' שהעץ שנתלה עליו נקבר עמו שלא יהיה לו זכרון רע ויאמרו זה העץ שנתלה עליו פלוני, וכן האבן שנסקל בה והסייף שנהרג בו הנהרג והסודרין שחונקים בהם הכל נקברים בתפיסת הנהרג אבל לא בקבר עצמו. עכ"ל. אך פשוט שאין למדין מזה להרוג שנהרג שלא בבי"ד. ואף שאמרו בגמרא דין ארבע מיתות לא בטל, מ"מ אין על זה אותם הדינים.

ולכן אין קפידא מכח הלכה, וקפידא אחרת לא שמעתי. ואף שמצינו שלא נותנים שם על שם הרוג, מ"מ גם בקפידות כל שלא נשמע קפידא לא נמציא מעצמנו. כך נראה מסברה. ואולי כת"ר יודע איזה מקור או מסורת, על כל פנים אני לא שמעתי.

ואחתום בברכה שנשמע בשורות טובות,
ידידו ז"נ גולדברג

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת האשה הדגולה

גברת **שלי רוזנבאום** ע"ה

Mrs. Shelley Rosenbaum

אשת חבר לנשיא ויו"ר אגודת ידידי ישיבת שעלבים בארה"ב

מר **ורנר רוזנבאום** ז"ל

אמו של בוגר הישיבה ד"ר חיים רוזנבאום שי'

סבתו של בוגר הישיבה מר דניאל גולדמיניץ שי'

נפטרה בא' אלול תשפ"א

תנצב"ה

